

Posudek bakalářské práce

Valence sloves pohybu v dochovaných rukopisech Dalimilovy kroniky – Eva Michňová

Bakalářská práce Evy Michňové je zaměřena na valenční potenciál slovesa *jíti*, jak je doložen v dochovaných rukopisech veršované kroniky tak řečeného Dalimila. V úvodu práce je jasně vymezen její cíl. Autorka sledovala sloveso *jíti* ve funkci predikátoru, ale také v jiných funkcích a pozicích, chtěla zachytit a popsat sémantické role participantů a formálně syntaktické podoby základových větných struktur. Svoji pozornost zaměřila také na to, zda se valence slovesa *jíti* ve sledovaných rukopisech liší, či nikoliv, zda má odlišná valence vliv na význam lexikálních jednotek a zda si sloveso *jíti* na stejných místech v různých rukopisech nekonkuruje také s jinými lexémy. Podrobné analýze bylo podrobena celkem 195 dokladů získaných excerpcí.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části autorka vysvětluje význam termínů intence, valence, větný vzorec a vymezuje skupinu sloves pohybu. Čerpala přitom nejen ze základní starší literatury, která tuto problematiku zpracovává (např. Daneš, Hlavsa 1987), ale věnovala pozornost také novějším publikacím (Saicová Římanová 2010; Panevová, Karlík 2012, Valenční slovník českých sloves 2016).

Jádrum BP je její praktická část. V kapitole *Valence slovesa jíti* jsou přehledně členěny jednotlivé doklady na základě jejich valenčních participantů, je uveden počet participantů, jejich sémantická role a forma vyjádření. U jednotlivých skupin s odlišnými valenčními participanty jsou logicky uváděny doklady podle toho, zda se jedná o tvary určité či neurčité, pro tvary určité je vždy uveden společný větný vzorec, vše je doplněno o shrnující dílčí závěry. Za valenční participant ‚doprovod‘ (s. 27) autorka považuje 44/40 *Jdiž s bohem*, nebylo by možné uvažovat o zařazení tohoto dokladu ke skupině *jíti* + způsob?

Za přínosnou považují zejména kapitolu *Konkurence slovesa jít v jednotlivých rukopisech*, v níž autorka formuluje závěr, že odlišná valence jednoho slovesa má vliv na lexikální význam lexikálních jednotek. Potvrzuje tak závěry uváděné I. Němcem.

Na stejných místech v různých rukopisech jsou doloženy jednak doklady konkurence sémantických participantů u slovesa *jíti*, jednak konkurence slovesa *jíti* a jiného lexému. Je zajímavé, že ne vždy se jedná jen o slovesa vyjadřující pohyb (např. *jěti*, *běžěti*, *dobrati sě*), doložena je také konkurence se slovesy, v jejichž významu není vůbec zahrnut sém pohybu (*býti*). Předpokládám, že při obhajobě bakalářské práce bude této skutečnosti věnována pozornost. Zajímalo by mě, jak si autorka tuto konkurenci vysvětluje. A lze v tomto případě mluvit o konkurenci z hlediska lexikálního významu?

Autorka si pro svou bakalářskou zvolila obtížné téma, s nímž si velmi dobře poradila. Bylo potřeba provést excerpci velkého množství jazykového materiálu, pro zjištění rozdílů v jednotlivých rukopisech musela při práci s edicí pracovat nejen s transkribovaným, ale také s transliterovaným textem.

I přes některé drobné formální nedostatky (např. s. 4 – *brání* místo *braní*, s. 42 – *jítí* m. *jítí*, místy nesystematické vyznačení některých výrazů kurzívou – např. s. 3, v seznamu literatury není uvedena Němcova monografie *Rekonstrukce lexikálního vývoje*) přeložená práce jednoznačně splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikačních prací. Mohu konstatovat, že autorka prokázala schopnost práce s odbornou literaturou, schopnost provést analýzu

jazykového materiálu a následnou syntézu závěrů. Domnívám se, že její práce může sloužit jako kvalitní východisko pro další podobné zkoumání jiné sémantické skupiny sloves.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení v ý b o r n ě.

Mgr. Martina Spěváčková, Ph.D.
vedoucí práce

V Plzni 2. 9. 2022

Souhlasí s originálem
Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury
Spěváčková

Posudek bakalářské práce

Valence sloves pohybu v dochovaných rukopisech Dalimilovy kroniky – Eva Michňová

Bakalářská práce Evy Michňové je zaměřena na valenční potenciál slovesa *jíti*, jak je doložen v dochovaných rukopisech veršované kroniky tak řečeného Dalimila. V úvodu práce je jasně vymezen její cíl. Autorka sledovala sloveso *jíti* ve funkci predikátoru, ale také v jiných funkcích a pozicích, chtěla zachytit a popsat sémantické role participantů a formálně syntaktické podoby základových větných struktur. Svoji pozornost zaměřila také na to, zda se valence slovesa *jíti* ve sledovaných rukopisech liší, či nikoliv, zda má odlišná valence vliv na význam lexikálních jednotek a zda si sloveso *jíti* na stejných místech v různých rukopisech nekonkuruje také s jinými lexémy. Podrobné analýze bylo podrobena celkem 195 dokladů získaných excerpcí.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části autorka vysvětluje význam termínů intence, valence, větný vzorec a vymezuje skupinu sloves pohybu. Čerpala přitom nejen ze základní starší literatury, která tuto problematiku zpracovává (např. Daneš, Hlavsa 1987), ale věnovala pozornost také novějším publikacím (Saicová Římanová 2010; Panevová, Karlík 2012, Valenční slovník českých sloves 2016).

Jádrem BP je její praktická část. V kapitole *Valence slovesa jíti* jsou přehledně členěny jednotlivé doklady na základě jejich valenčních participantů, je uveden počet participantů, jejich sémantická role a forma vyjádření. U jednotlivých skupin s odlišnými valenčními participanty jsou logicky uváděny doklady podle toho, zda se jedná o tvary určité či neurčité, pro tvary určité je vždy uveden společný větný vzorec, vše je doplněno o shrnující dílčí závěry. Za valenční participant ‚doprovod‘ (s. 27) autorka považuje 44/40 *Jdiž s bohem*, nebylo by možné uvažovat o zařazení tohoto dokladu ke skupině *jíti* + způsob?

Za přínosnou považují zejména kapitolu *Konkurence slovesa jít v jednotlivých rukopisech*, v níž autorka formuluje závěr, že odlišná valence jednoho slovesa má vliv na lexikální význam lexikálních jednotek. Potvrzuje tak závěry uváděné I. Němcem.

Na stejných místech v různých rukopisech jsou doloženy jednak doklady konkurence sémantických participantů u slovesa *jíti*, jednak konkurence slovesa *jíti* a jiného lexému. Je zajímavé, že ne vždy se jedná jen o slovesa vyjadřující pohyb (např. *jěti*, *běžěti*, *dobrati se*), doložena je také konkurence se slovesy, v jejichž významu není vůbec zahrnut sém pohybu (*býti*). Předpokládám, že při obhajobě bakalářské práce bude této skutečnosti věnována pozornost. Zajímalo by mě, jak si autorka tuto konkurenci vysvětluje. A lze v tomto případě mluvit o konkurenci z hlediska lexikálního významu?

Autorka si pro svou bakalářskou zvolila obtížné téma, s nímž si velmi dobře poradila. Bylo potřeba provést excerpci velkého množství jazykového materiálu, pro zjištění rozdílů v jednotlivých rukopisech musela při práci s edicí pracovat nejen s transkribovaným, ale také s transliterovaným textem.

I přes některé drobné formální nedostatky (např. s. 4 – *brání* místo *braní*, s. 42 – *jítí* m. *jítí*, místy nesystematické vyznačení některých výrazů kurzívou – např. s. 3, v seznamu literatury není uvedena Němcova monografie *Rekonstrukce lexikálního vývoje*) přeložená práce jednoznačně splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikačních prací. Mohu konstatovat, že autorka prokázala schopnost práce s odbornou literaturou, schopnost provést analýzu

jazykového materiálu a následnou syntézu závěrů. Domnívám se, že její práce může sloužit jako kvalitní východisko pro další podobné zkoumání jiné sémantické skupiny sloves.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení v ý b o r n ě.

Mgr. Martina Spěváčková, Ph.D.
vedoucí práce

V Plzni 2. 9. 2022

Souhlasí s originálem
Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury
Spěváčková